

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
15/1337

Dato
13.05.2015

Forventninger til fylkeskommunen i 2016 innenfor helhetlig vannforvaltning, friluftsliv og forvaltning av høstbare arter av vilt og innlandsfisk

Med dette brevet gir Klima- og miljødepartementet (KLD) en oversikt over forventninger og oppgaver for 2016 innenfor fylkeskommunens arbeid med helhetlig vannforvaltning etter vannforskriften, friluftsliv og forvaltning av høstbare arter av vilt og innlandsfisk. Brevet gir også et grunnlag for dialog og samarbeid, og informerer om viktige aktiviteter og prosesser hvor fylkeskommunens medvirkning og deltakelse er forventet, blant annet i fagsamlinger som Miljødirektoratet arrangerer.

De nasjonale målene for miljøpolitikken, herunder for vannforvaltning, friluftsliv og forvaltning av høstbare arter av vilt og innlandsfisk, framgår av KLDs [budsjettproposisjon Prop.1 S \(2014-2015\)](#). For å nå de nasjonale miljømålene er regjeringen avhengig av at miljøpolitikken inngår i andre sektors prioriteter, både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, og at ulike sektors miljøpåvirkning sees i sammenheng.

Som ansvarlig for regional planlegging etter plan- og bygningsloven, og den viktigste utviklingsaktøren regionalt, har fylkeskommunen en sentral rolle i å veie ulike interesser mot hverandre innenfor rammen av den nasjonale arealpolitikken, hvor sikring av friluftsområder, helhetlig vannforvaltning og ivaretagelse av vassdrags- og kystnatur er viktige elementer. Fylkeskommunen må se koplinger mellom disse områdene og folkehelse, idrett, reiseliv, vannkraft, akvakultur, landbruk og kulturminnevern. Dokumentet *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* er regjeringens samlede forventninger på planområdet. Disse vil bli lagt frem før sommeren 2015. De nasjonale forventningene skal legges til grunn i

fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med regionale og kommunale planstrategier og planer.

I løpet av 2014 ble regelverket for de fleste tilskuddsordningene innenfor naturforvaltning og friluftsliv revidert, og det er utarbeidet forskrifter for de fleste ordningene. Dette inkluderer forskrifter for tilskudd til friluftslivsaktivitet, tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder og tilskudd til viltformål som alle er ordninger som forvaltes av fylkeskommunen. Vi viser til Riksrevisjonens undersøkelse av tilskudd til naturmangfold og friluftsliv i Dokument 3:13 (2012-2013), og påpeker at det er viktig at fylkeskommunen følger forvaltningsloven i forvaltningen av forskriftene, blant annet alltid opplyse om klageadgangen i sine tilskuddsbrev.

1. Oversikt over ansvarsområder og oppgaver

1.1 Helhetlig vannforvaltning etter vannforskriften

De fylkeskommunene som er vannregionmyndighet har ansvar for å organisere og samordne arbeidet med helhetlig vannforvaltning i vannregionene i henhold til vannforskriftens § 21.

Alle fylkeskommuner skal i samråd med vannregionmyndigheten følge opp arbeidet i eget fylke/egne vannområder og delta i vannregionutvalget. Fylkeskommunene har veiledningsansvar i forhold til plan- og bygningsloven. Plan- og bygningsloven er et viktig verktøy for å bidra til at de vedtatte regionale vannforvaltningsplanene blir lagt til grunn for nye arealdisponeringer, og det forventes at alle fylkeskommuner følger opp dette.

Miljødirektoratet følger opp vannregionenes arbeid med helhetlig vannforvaltning i hele landet, og leder direktoratsgruppen som utvikler veiledning og verktøy for arbeidet med sikte på harmonisert praktisering i vannregionene.

Prioriterte oppgaver for vannregionmyndigheten i 2016:

- Lede Vannregionutvalget og sikre løpende involvering av relevante myndigheter i planarbeidet. I Vannregionutvalget skal sektorene samordne både planarbeidet og oppfølgingen av vedtatte vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram. God involvering av alle relevante myndigheter er avgjørende for å få til et tverrsektorielt eierskap til regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram, og dermed legge et godt grunnlag for gjennomføring av konkrete tiltak. Handlingsprogrammene til regional vannforvaltningsplan er et viktig verktøy i denne sammenhengen.
- Iverksette oppfølging av vedtatte regionale vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram. Miljøtiltak skal være iverksatt og status rapporteres innen utgangen av 2018.
- Delta i evaluering av planleggingsperioden 2010 – 2015, med sikte på forbedringstiltak i arbeidet med å revidere planene fram mot 2021. Miljødirektoratet vil komme med ytterligere presiseringer av denne oppgaven.

- Bistå Miljødirektoratet i arbeidet med å rapportere de regionale vannforvaltningsplanene til ESA. Frist for rapportering til ESA er 22.3.2016.
- Forberede oppstart av planleggingsfasen 2016-2021 for planene som skal gjennomføres 2021 – 2027. Frister følger av Direktoratsgruppens felles rammeplan.
- Gi rammer og veiledning for organisering og gjennomføring av arbeidet i de lokale vannområdene. Bred medvirkning og involvering av kommuner og interessenter for å sikre forankring og legitimitet lokalt er viktig. Kommunene er myndighet for viktige vannmiljøtiltak og besitter lokal kunnskap.
- Samarbeide nært med Fylkesmannen, som er miljøfaglig premissleverandør og rådgiver. Dette må også kobles til Fylkesmannens ansvar for vurderingene av samlet miljøtilstand i vannforekomstene og arbeidet med regionalt overvåkingsprogram.
- Samarbeide med vannregionmyndigheter i naboland om forvaltning av grensekryssende vannområder og internasjonale vannregioner.
- Drifte og ha redaktøransvar for de respektive regionale sidene på www.vannportalen.no.

1.2 Friluftsliv

Fylkeskommunen skal bidra i prosessen med å sikre friluftslivsområder og tilrettelegge disse, ivareta allemannsretten og bidra til å motivere og stimulere til friluftsliv. Fylkeskommunens rolle i friluftslivsarbeidet er nærmere fastlagt i friluftsloven § 22.

Prioriterte oppgaver innen friluftsliv i 2016:

- Ivareta friluftslivsinteressene i regional og kommunal planlegging, med særlig fokus på viktig grønnstruktur i og ved byer og tettsteder. Det skal legges stor vekt på det kommunale selvstyret, og bruk av innsigelse skal begrenses til tilfeller der kommunale planer klart er i konflikt med nasjonal politikk.
- Bidra til å sikre og tilrettelegge arealer for friluftslivsformål i pressområder, herunder stimulere kommunene til å fremme søknader om statlig økonomisk medvirkning til sikring av friluftslivsområder, og gi faglige vurderinger av disse søknadene til Miljødirektoratet.
- I samarbeid med kommunene, frivillige organisasjoner og andre, bidra til å stimulere fylkets innbyggere til helsefremmende og miljøvennlig friluftslivsaktivitet.
- Fylkeskommunen har en sentral rolle i oppfølgingen av *Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftsområder*, blant annet ved å fordele tilskudd for tilrettelegging av de sikrede områdene og ha regionalt ansvar for at det utarbeides forvaltningsplaner for områdene.
- Fylkeskommunen skal videre følge opp den kommende stortingsmeldingen om friluftsliv som planlegges fremmet vinteren 2016.
- Bidra i *Den naturlige skolesekken* og *Forum for friluftsliv i skolen* og sørge for at fylket har en fylkeskontakt for prosjektet *Forum for friluftsliv i skolen*.
- Videreføre arbeidet overfor kommunene med sikte på at kommunene utarbeider forvaltningsplaner for de statlig sikrede friluftsområdene, der det er behov for dette.

Fylkeskommunen forventes å initiere, koordinere og å gi informasjon og faglig bistand til kommunene i dette arbeidet.

- Være pådriver overfor kommunene for å få gjennomført kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i hele fylket. Nærmiljøet i og rundt byer og tettsteder bør ha spesiell prioritet. Kartleggingen og verdsettingen skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder M98-2013: *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*.

1.3 Forvaltning av høstbare, ikke truede viltarter og innlandsfisk

Fylkeskommunen har ansvar for forvaltningen av høstbare, ikke truede artene av vilt- og innlandsfisk (Innst. O. nr. 30 (2008–2009)), jf. viltloven og lakse- og innlandsfiskloven.

Prioriterte oppgaver i forvaltning av høstbare, ikke truede viltarter og innlandsfisk:

- Utøve myndighet når det gjelder jakt- og fangsttider knyttet til jakt på artene elg, hjort, kanadagås og stripegås.
- Gi kommuner og organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner bistand, råd og veiledning i saker om viltforvaltning.
- Forvalte artene av innlandsfisk som innlandsfiskeforskriften § 2 tillater fiske etter.
- Ivareta hensynet til lokale bestander ved gjennomføring av vassdragstiltak og kultivering av innlandsfisk og i regional areal- og transportplanlegging. Kopi av kultiveringstillatelser skal sendes Miljødirektoratet.
- Integre forvaltningen av innlandsfisk i den helhetlige vannforvaltningen, jf. vanddirektivet, vannressursloven og lakse- og innlandsfiskloven.
- Bidra til å følge opp mål og aktiviteter fra DN-rapport 8-2009: *Strategi for forvaltning av hjortevilt*, t herunder stimulere til bruk av Hjorteviltportalen (www.hjortevilt.no) og sørge for at kommunene registrerer fallvilt i hjorteviltregisteret.

2. Økonomi og tilskuddsposter

Midlene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet blir videreført for 2016 gjennom rammetilskuddet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I tillegg vil hver fylkeskommune få overført midler til arbeidet med vannforvaltning. Disse midlene tildeles gjennom Prop. 1 S (2014 – 2015) fra Klima- og miljødepartementet, og vil bli overført til den enkelte fylkeskommune via Miljødirektoratet, og basert på de samme tildelingskriteriene som tidligere år.

Tilskuddsposter

Som de foregående år har fylkeskommunen ansvar for å forvalte deler av følgende tilskuddsposter:

- Kap 1420 post 78 Friluftslivsformål, ordningene Tilskudd til friluftaktivitet og Tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder
- Kap 1425 post 71 Tilskudd til viltformål, underpost 3 Lokale vilttiltak mv

Disse midlene ligger på statlige tilskuddsposter, og fylkeskommunene skal forvalte midlene i tråd med det statlige økonomiregelverket og KLDs årlige rundskriv for tilskuddsordninger. Det er ønskelig at de statlige tilskuddsordningene for friluftsliv sees i sammenheng med andre støtteordninger som fylkeskommunen disponerer innenfor friluftsområdet, blant annet tilskudd til friluftstiltak fra spillemidlene, midler til helsefremmende aktivitet og eventuelle fylkeskommunale tilskudd.

3. Veiledningsansvar

Fylkeskommunen har et viktig ansvar i å veilede myndigheter, organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner på områdene som er tema i dette brevet. Særlig er veiledningen overfor kommunene viktig. Mange kommuner er avhengig av veiledning på en rekke forvaltningsområder både fra fylkeskommunen og Fylkesmannen.

Klima- og miljødepartementet minner om at www.miljostatus.no er miljøforvaltningens viktigste kilde til data og informasjon om miljøets tilstand og utvikling, og at www.miljokommune.no skal bidra til å gi bedre og mer effektiv saksbehandling i kommunene.

4. Rapportering

Fylkeskommunen skal rapportere til KOSTRA innen den årlige fristen 15. februar under regnskapsfunksjon 716 og på spørsmålene i skjema 51 *Fysisk planlegging, kulturminner, natur- og nærmiljø*. Det vises til veiledning via www.ssb.no/kostra.

I tillegg skal det rapporteres på tilskuddspostene kap 1420 post 78 *Friluftslivsformål*, ordningene *Tilskudd til friluftaktivitet* og *Tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder* og kap 1425 post 71.3 *Tilskudd til viltformål, Lokale vilttiltak mv*. Dette beskrives nærmere i Miljødirektoratet sitt årlige overføringsbrev til fylkeskommunen. Alle søknader om tilskudd på ovennevnte poster kommer inn via det elektroniske søknadssenteret til Miljødirektoratet. Fylkeskommunene må legge inn behandlingsresultat og rapporteringskrav i dette systemet. Da åpnes det for at tilskuddsmottaker kan rapportere via søknadssenteret, og alle rapporter og resultater vil bli tilgjengelige via søknadssenterets innsynsløsning, uavhengig av hvilken instans som har gitt tilskuddet. Manglende bruk av det elektroniske søknadssenteret kan gi grunnlag for at midler omprioriteres til fylker som benytter dette systemet.

Fylkeskommunens KOSTRA-rapportering er en viktig kilde til informasjon for Klima- og miljødepartementet. Det er viktig at vi får en så god rapportering som mulig. I tillegg til kontroll av at midlene er brukt innenfor de rammer som er gitt, bidrar rapporteringen på tilskuddspostene til at vi samler erfaring om hva som er formålstjenelige måter å arbeide på for å nå miljøforvaltningens mål.

Vannforskriften medfører særskilte rapporteringskrav for vannregionmyndigheten, særlig med hensyn til å fremskaffe de opplysninger som departementet trenger for å oppfylle

rapporteringsforpliktelser til ESA i henhold til vanndirektivet (jf. vannforskriften § 32 a). Miljødirektoratet gir nærmere retningslinjer for fylkeskommunens rapportering.

5. Samarbeid og faglige møtepunkter

Det vil bli arrangert fagsamlinger innenfor de ulike fagområdene i løpet av 2016. Miljødirektoratet vil sørge for at fylkeskommunen får beskjed i god tid om samlingene. Fylkeskommunen vil også få invitasjoner til andre relevante møter, seminarer og konferanser. Slike arenaer er en viktig kilde til kunnskapsoverføring, kompetanseoppbygging, erfaringsutveksling og bygging av fagfellesskap. Nærmere informasjon vil blant annet bli lagt ut på www.miljodirektoratet.no.

Miljødirektoratet kan gjerne kontaktes ved behov for ytterligere dialog og avklaringer under de enkelte områdene.

Med hilsen

Tom Rådahl (e.f.)
departementsråd

Lene Lyngby
ekspedisjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Adresseliste

Akershus fylkeskommune	Postboks 1200	0107	OSLO
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Buskerud fylkeskommune	Fylkeshuset	3020	DRAMMEN
Finnmark fylkeskommune	Fylkeshuset	9815	VADSØ
Hedmark fylkeskommune	Fylkeshuset	2325	HAMAR
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	BODØ
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Fylkets Hus	7735	STEINKJER
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	LILLEHAMMER
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Askedalen 2	6863	LEIKANGER
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Telemark fylkeskommune	Fylkeshuset	3706	SKIEN
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ
Vest-Agder fylkeskommune	Serviceboks 517	4605	KRISTIANSAND S
Vestfold fylkeskommune	Postboks 2163	3103	TØNSBERG
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO